

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 80. ANUL XIII.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si țeri straine pe unu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătescu pentru
intea ora cu 7. cr. srulu cu litero
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrafulu ese de doua ori pe septe-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditura
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
car' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 10/22 Octobre 1865.

Conformu Concluzului adusu in siedintia Comitetului
Associatiunei transsilvane române tinuta in 3 Octobre a. e. §.
61 subscrissulu presidiu int. alu Assoc. se simte indemnatu a
pofa prin acest'a si pre acei P. t. DD. membri ai Comitetului
Assoc. cari nu se afla cu locuintia in Sabiu, ca sa binevo-
iesca a lua parte la viitoare siedintia a Comitetului, ce se va
tine in 14 Novembre dupa e. n.

Dela presidiulu inter. alu Assoc. transsilvane.

Sabiu in 21 Octobre 1865.

Manu, I. V. Rusu,
Presiedinte. Sec. II.

Din vietia constitutională.

Cetimu prin jurnale despre miscările care se facu cu
ocasiunea alegerilor de deputati. Deca luamu a mana diuarele
magiare din patria, aflamu ca prin comitate sunt designati in cele
mai multe locuri candidatii dietali. Asia la Clusiu e vorb'a
de Archiepiscopulu Haynald, Laurentiu Mico, si Cont. Lázár.
In comitatulu Clusiuului Carolu Zeyk si dupa renuntiarea cont.
Eszterhazi, Halmányi si bar. Huszár in favoarea lui Iosifu Ho-
sszu (romanu), cestu din urma. In Comitatulu Dobocei: Fran-
ciscu Ocsvai si Ladisl. Hosszu (romanu). La Alb'a- Iulia
Veszeli; in comit. Albei inf. bar. Stefanu Kemény si Anasta-
siu Popu (romanu) seu bar. Gieza Kemény. In Comitatulu
Turdei: Ladisl. Tisza si bar. Carolu Huszár. In Comitatulu
Solnocului din Iontru: Carolu Torm'a, cont. Alessandru Beth-
lén si Gabriilu Maniu (romanu). In Comitatulu Cetatiei de balta
sa fia pana acum vorb'a numai de cont. Lupu Bethlén. In Ora-
sielulu Szék: Ioann Bánfi si Samuelu Felszegi. Din Secuime
se dice ca pentru Scaunulu Muresiului aru fi designati Gavri-
ilu Tolnai, Danila Dosz'a, Samuelu Nagy si Stefanu Redei. In
M. Osiorheiu: Alesiu Dosz'a si Adamu Lázár. In Scaunulu
Odorheului: cont. Ioann Bethlén si bar. Rauber seu Ioann
Horváth. In Trei-scaune: Grigoriu Székely si Grig. Turi:
se vorbesce de P. Kálnoki, bar. Sztkeresszti, Berde si Domo-
kos pentru Orasielele taxele. In Scaun. Ariesiulu de: Martinu
Fehér si Iosifu Zeyk. Din Comitatulu Hunedorei, alu Albei
superiore; din Districtele Fagarasiului si Nasendului precum si
de pamentulu sasescu nu scia K. K. din care scotemu ace-
stea cine au sa fia candidatii.

Tote miscările cate sa intempla inlantrulu tiei incatu
sunt cercelate decurga in linisce.

Altfelu se afla lucrulu in Ungaria. Acolo se intempla
pe a locurea scenele cele mai tragico-comise.

Asia ne impartasesce „P. Napló“ ca cu ocasiunea candu
au intratu candidatulu Vatiului Dragfy in orasiulu acest'a au
fostu intempnati de unu banderiu de 200 de calareti si de
vre-o 150 de care incarcate de omeni. Acestor'a urma o massa
mare de omeni cu musici si intre eljenuri neinterupte. Stra-
ta pe unde trecea acestu conductu era decorata cu rami verdi,
din ferestri aternau flamuri, covore si cununi de flori. In a-
propierea resiedintiei episcopesci ajunsu, candidatulu fu gra-
maditu din partea unui numeru insemnatu de domne cu buche-
te de flori incatu nu avea regazu sa poata cautá pe strada.
Candidatulu Dragfy pareá ca serbeza unu triumfu. Dar sbia
au pasitu conductulu inca vre-o cati-va pasi spre Vatiulu micu
candu o alta multime care era entusiasmata de Br. Hermanu
Podmanitzky descarca o ploia de petri asup'a conductului.
Banderiulu s'au retrasu dupa cum i era mandatu, eara poporulu
ce venea inapoi au primitu ataculu si de-si in defensiva totusi
au respinsu de mai multe ori pe atacatori. Care voru fi fostu ur-
mările nu scimu, pentrucu numai de unulu se vorbesce ca
aru fi caditu la pamentu fara de a sci ce-va de sine. In altu
locu inse audimu ca o asemenea festiuitate au datu 2 morti si
63 raniti, dintre cari unii in scurtu tempu si-au datu sufletele.

Principiile ce se manifesteaza cu ocasiunea acestoru mis-

cări sunt mai totu unele si aceleasi. Ca sa ne putem
face o caracteristica si in privintia acest'a sa amintim vre-o
cate-va programe desvoltate de unii candidati. Asia Tanar-
ky in Crisiulu mare spune alegatoriloru sei: ca din natur'a
legaturei carea se afla intre Ungaria si Austria, dupa pare-
rea lui sunt comune:

a) Principele, personificatiunea Maiestatii si a puterii ce-
lei mai inalte intre barierele legali; dara legile tiermurite nu
mai sunt de lipsa sa fia comune si drepturile regelui nu pot
sa se scurteze fatia cu unu alu treilea fara vointia natiunei,
de aceea concordatulu, care se vede ca tunde a sterge jus
placeti alu regelui, nu are valoare pentru Ungaria;

b) comuna este reprezentarea statului in afara din punctu
de vedere diplomaticu si comerciale-politicu

c) comuna e apărarea monarchiei;

d) comune sunt finantele de lipsa pentru sustinerea ce-
loru pana aci enumerate.

Totu ce s'aru mai cere a se tracta comunu afara de cele
pana aci aru fi spre vatemarea autonomiei Ungariei.

In comitatulu Abony candidatulu Mariasy desvolta urma-
toriulu programu:

1) Cere restituirea legiloru din 1848; 2) ministeriu res-
ponsabilu completu; 3) decisiunea provinciiloru si partiloru
rupte decatra tiea pe o cale pacifica si estina; 4) administra-
tiune independenta a comitatelor; 5) press'a libera netiermu-
rita; 6) Regularea afaceriloru privitoare la orfani si la comune
dupa recerintiele tempului si corespunditoare dreptului indivi-
dualu; 7) va lucra pentru imputinarea si drept'a impartire a
dârilor; 8) va nisiu la delaturarea contributiunei de ereditate
si consumtiune, precum si pentru a justitiei celei scumpe si a
monopolului de tabacu; 9) va lucra pentru stergerea totu-
roru regaliiloru privilegiate; 10) se va stradui pentru infiin-
tiarea de bance de credite in comitate si in tiea, ca proprie-
tarulu de mijlocu sa nu fia silitu a imprumuta dela usurari; 11)
va conlucra pentru crearea de magazine comitatense pentru
strangerea bucatelor pe tempuri de fomete; 12) doreste ra-
dicarea institutului de garda nationala. — Despre cauzele co-
mune ale monarchiei, despre cestiuni ardinde cum e cea a na-
tionalitatiloru nu pomenesce nimic'a.

Cunoscutulu economu nationalu Trefort in cuventulu seu
remane mai numai pe terenulu economiei nationalu, dechiaran-
du-se pentru comerciulu liberu si pentru industria libera.

„Deca nu se voru poté aduce in vietia atari libertati a-
tunci nici libertatea politica, ori catu e de stimabila nu va a-
juta nimic'a.“ — In Comitatulu Zarandului asemenea in alu Ara-
dului s'au petrecutu siedintiele comitetelor in linisce si buna
intielegere si spre bucuria nostra aflamu, ca diuarele lauda
portarea cea cu tactu si impacatoare a partideloru atatu a
Comitetulu supr. aradanu, Georgiu de Pop'a catu si a Comit. supr.
Zarandenu, Ioann Piposiu.

Revista diuaristica.

„Presse“ cea bestrana din Vienn'a se afla forte frapata
de unu articlu alu lui „Pesti Napló“ in care cest'a din urma
dice ca de o fed er a t i u n e cu partitele de dincolo de Lait'a
deocamdata nu pote fi vorb'a. Afla mai departe cutezata presu-
punerea organului lui Deak, care dice ca Magiarii au mai in-
tatu a-si descurea cestiunile loru constitutionale in intielegere cu
monarchulu prin dieta, si vede tendintia de a se radica Ma-
giarii si preste Nemi.

Ceea ce ilustra foculu Presse si mai bine se cuprinde
in urmatoarele: „Credu Magiarii ca noi ne vomu asiedia in-
tr'o casa pre carea noi inca nici nu amu vediut'o, si ca noi
inca vomu fi gat'a a purta spessele adaptarei. Deca Deaki-
stii vorbescu asia atunci ce sa asceptamu dela Ghiczzy, Ivanka
si toti ceilalti fanatici pentru uniune personala? Sa vorbim
odata fara de nici o reserva, ca uniunei personale aru fi

de preferatu chiaru și total'a independința a Ungariei. Sa nu-și uite capii partitelor de dincolo de Lait'a, ca noi apertinemu ma antâiu de natiunea cea mare germana, carea nici odata nu au fostu supusa de nimenea și carea in desvoltare și in cultura e cu multu mai inaintata de câtu resaritul (Europei ? R.) Déca odata unu geniu mantuitoriu va unî bucătile cele frânte și risipite atunci nici noi nu vomu remanê dati uitârei, Germani'a va trai totu deun'a. Ungari'a rupta de câtra Germani'a acusi va fi inundata de marea popórelor slavice. La marginile Boemiei, Moraviei, și Silesiei in-se de siguru se voru frânge valurile acestei'a."

Precum se vede Nemtii de dincolo de Lait'a namai privescu in Magiari pe natiunea cea cavalerésca cum făceau mai deunadile, și statistii transilvani din Reichsrath, candu aru incepe a increți fruntea mai tare contr'a Magiarilor, iara aru mai avea putina buna trecere.

„Neue Freie Presse“ publica unu comentariu la manifestulu și patent'a din 20 Septembrie, pe care l'au notificatu oficiosu Locutiinti'a tirolesa voralbergica comitetelor de tiéra și cari póta semnatura lui Coronini. „Debatte“ conchide din datulu acestui comentariu, care este asemenea din 20 Septembrie, ca acest'a aru fi fostu la publicarea actelor de mai susu déjà gata, prin urmare pregátitu sub auspicele regimului. Ce e mai de insemnatu in acelu comentariu, déca elu este autenticu, este, ceea ce privesce continuitatea de dreptu, despre carea se dice, ca nici de cumu nu se póte incepe cu patent'a din Fauru.

Și mai insemnatu este Pasagiulu privitoriu la tratarea patentei din Fauru fatia cu Ungari'a și Croati'a unde se pune alternativ'a: „sêu li se publica acelor'a (Ungariei și Croatiei. Red.) legea (patent'a Red.) cá obligatória și intr'acést'a aru fi recunóscearea teoriei de perdere (Ver-wirkungs - Theorie) pe fatia, și cu ea vatemarea cea mai grea a dreptului legitimu și constitutionalu; sêu legea acést'a vine cá propusetiune regésca inaintea dietelor unguresci și croate, atunci este obiectu de pertractare și nu póte fi privita și de lege generala și obligatória a imperiului.“

Mai mare consternatiune se vede a fi produsu in Pressa nemtiasca de dincolo de Lait'a o epistola a unui publicistu Csengery, adressata alegátorilor din Comitatulu Biharului, in care și organele anti și filomagiare privescu programulu Deakistiloru.

„N. Fr. Bl.“ aterna dela acestu programu deslegarea cestiunei: déca Austri'a va poté dobandi unitate morala sêu déca Austri'a va trebui și de aicea incolo sa fia strinsa cá si-o bute in cercuri de feru, spre a nui cadé dógele și a se respici in tóte pártile. Epistol'a amintita are cu atátu mai mare insemnatate cu câtu ca este primita și publicata de organulu bar. Eötvös („Polit. Het.“) și cu câtu acést'a fóia o recomanda de bas'a pertractárilor cestiunilor comune ale imperiului. „Programulu meu dice Csengery e celu dela 1861 și parol'a mea 1848. . .“ Cause comune ale imperiului recunósce Csengery numai acele ce emanéza din sanctiunea pragmatica. Și in urm'a urmelor vine la regimu parlamentariu cu ministeriu responsabilu. Pentru causele acelea ce suntu comune imperiului in sa doresce o comisiune, care sa se aléga in totu anulu din dieta pestana și din Reichsratululu angustu, carea sa póte dóue protocóle: in limb'a nemtiésca și magiara. Contrasemnatura sa se faca in asemenea lucruri de câtra ministrii ambelor párti a monarchiei.

Stabilirea ortografiei române.

(Din „Reforma“.)

Cestiunea stabilirii ortografiei române preocupa fórtu multu pe fratii nostri de preste Carpati și organele lor: noi inca de multu tempu amu cerutu infiintarea unei societáti literarie cu scopulu de a restabili unu sistemulu de ortografia, și a face sa incetie anarhi'a complecta ce exista astadi in limb'a nóstru; ne pare bine ca fratii nostri de preste Carpati au luat initiativ'a și se ocupa astadi cu mare talentu și ardóre de acést'a cestiune asiá de importanta. Amu dorí cá in acést'a societate sa participe Români din tóte unghiurile tiei pentru cá astfelu sa potemu ajunge la o unificare complecta fára de care nu póte existá omogenitate și cultura adeverata a limbei, care, impreuna cu religiunea, forméza cei doi stâlpi ai unei natiunalitáti; amu dorí cá sistemulu de ortografia ce se va adoptá de câtra societatea literaria sa póta fi obligatoriu pentru toti Români, in vorbire cá și in scriere, in cancelarii cá și prin scoli, cá și prin biserici; și cá sa potemu ajunge la acést'a aru fi bine cá sistemulu adoptatu sa fia priimitu și de guvernulu, cu alte vorbe, sa aiba unu caracteru cá și oficialu; amu dorí inca cá sistemulu de ortografia ce se va decide, sa fia câtu se póte mai simplu și mai lamuritu; pentru cá limb'a nu este decátu unu mijlocu de a esprimá ideile; cu câtu dar acelu mijlocu va fi mai simplu și mai chiaru, cu atátu va fi mai bine, cu atátu studiulu limbei va deveni mai

lesne; noi desaprobámu cu deseversire acele ortografii grele și complicate, care nu póte servi la nimicu altu decátu a complicá mecanismulu și a face mai dificile studiulu limbiloru.

Sa fugimu câtu vomu poté de acele sisteme radicale care nu potu aduce decátu complicatiune, confusii și neintielegere; sa ne ferimu de prea multa latinisare a limbei, precum, din nefericire vedemu ca o voiescu unii din reformatorii radicali ai limbei; sa ne servimu cu limb'a mama, cu limb'a latina, cá cu unu mijlocu de a reformá limb'a nóstra fára in sa a adoptá intru tóta ortografi'a ei, fára a o latinisá, sa imprumutámu dela latini aceea ce nu avem, dar sa pastrámu cu scumpetate ceea ce este propriu și caracteristicu alu limbei române; sa pastrámu intru tóte caracterulu propriu alu limbei nóstre cá semnu distinctivu de diferinti'a ce exista intre limb'a latina și limb'a romána, cu alte cuvinte se ne silimu câtu vomu poté mai multu a ne romanisá, ear nu a ne latinisá; eata pe scurtu opiniunile nóstre in privinti'a ortografiei române; amu tacutu pâna astadi pentru ca amu voitu a vedé mai antâiu ce felu voru proceda fratii nostri de preste Carpati, și déca voru fi mai fericiti decátu noi in realizarea unoru idei asiá de útile și de necesarii.

Acum dar, dupace vedemu ca acést'a cestiune s'a imbratisiatu cu tóta caldur'a și seriozitatea de câtra fratii nostri transcarpatini, dupa ce vedurámu societátile literarii de acolo, și anume societatea din Aradu, din Transilvani'a și din Bucovin'a puindu-se cu totadininsulu in capulu acestei opere mantuitoare care va face epoca in istori'a literaturii, credurámu de datorie a emite și noi cate-va opiniuni din parte-ne promitiendu a mai reveni asupr'a acestei cestiuni asiá de insemnate.

Sperámnu ca Români literati voru pretiui importanti'a, folosulu nemarginitu și necesitatea unei asemenea reforme, și se voru grabi a concurá cu totii la realizarea ei; cáci numai astfelu sistemulu de ortografia ce se va adoptá, va poté deveni generalu și obligatoriu pentru toti Români; numai astfelu vomu poté scapá limb'a din l a b i r i n t u l u in care se afla.

Sperámnu inca ca consiliulu generalu alu Instructiunei publice, care functionéza inca, pe lângá celelalte cestiuni de instructiune publica se va ocupa și de acést'a cestiune care intereséza asiá de multu pe toti Români in genere, care intereséza limb'a și literatur'a nóstra, cáci starea in care ne aflámu in acést'a privintia, diferitele sisteme ce se intrebuintéza in scriere, a devenitu o adeverata b a b i l o n i e care nu mai suferé nici o amanare.

G. I. Valentinéu.

S a b i i u 9 Octob. (Feliurite) Eri s'a inceputu esamenile candidatilor de professori la gimnasia luterane. — Universitatea sasésca póte ca va tiné in Septemân'a viitóre siedinti'a publica. Dupa câtu scimu comisiunea de siepte inca nu e gat'a cu operatulu seu. — Septemân'a acést'a amu fostu alarmati de dóue ori de focu, in sa fára a lasá foculu pagube mari in urma-si. — In fondulu regescu s'au inceputu restauratiunile Scaunale. Dupa cum ne asicura „Herm. Ztg.“ la Miercurea s'au alesu Jude regescu d. Gustavu Wendler, Judetiu scaunulu d. Carolu Hahn și Assessoru d. Demetriu Macelariu. — Aflámu dupa „Erd. Het.“ conspectulu despre nrulu alegatorilor din Scaun. Sabiului și adeca dupa cum au fostu la an. 1863. și cum este astadi. In despart. I. au fostu la 1863, 1295 alegatori dintre cari Sasi 1144 și Români 151; acum suntu cu totii 524 intre cari 20 Români. In despart. II. au fostu la 1863, 1125 dintre cari 267 Români, acum suntu 454 dintre cari 34 Români. Cetatea Sabiului au avutu preste 1200 acum are 670. —

C l u s i u. Esc. Sea Presied. reg. guvernulu cont. cont. Ludovicu Crenneville a plecatu in 17 Oct. st. n. la Vienn'a. — Scirea adusa de K. K. in nr. 118 din districtulu Nasedului și cunoscutu și publiculu nostru din nr. 77 alu „T. Rom.“ și din parte-ne de atunci inca trassa la indoiéla ce demintiesce oficiosu și se dechiara de luata din ventu.

Din Comitatulu Hinedórei 1 Octob. 1865. Citrámu in nr. 73 alu „Tel. Rom.“ o corespondintia a „Concordiei din Tergulu muresianu 1865. 17 Septembrie sub numele Domnului D. M. carele cutéza in publicu a insemná ómenii vrednici de a fi alesi deputati la dieta acolo amintitii barbati de incredere.

Intielegemu in sa din isvoru siguru, ca Ilustritatea Sea D. Comite supremu Br. Franciscu de Nopcea au ordonat: ca intielegendu, precum unii din amplotiati politici romani, cutéza a spune ómeniloru barbati de incredere, carii aru fi demni de a fi alesi la diet'a fiiitóre, și aflandu-i — sa póta luá mesuri aspre in contr'a acelor'a.

De este acést'a adeveratu, de este acést'a cu potintia, a fi opritu cá cine-va sa nu cutedie in Comit. Hinedórei a-si descoperi parerea s'a, ca cine aru fi demnu de a fi alesu la dieta! — atunci cum au cutezatu Domnulu D. M. in corespun-

dintia a nomi pre mai multi barbati demni si in mai multe Comitete?— Lucru de mirare! candu Illustr. Sea D. Comite supremu doresce a sci numele acelor'a pre cari i anumesce agitatori, — de-si, amplotatii nostri politici, forte putinu si batu capulu cu de acelea. — Cum dara voru sci alegatorii ca pre cine sa aléga?— candu elu sermanulu tieranu este lipsitu de cunoscerea barbatiloru meritati si de incredere.

Ne vedemu dara constrensi sa nu potemu vorbi de dreptulu nostru.

Dupa parerea nostra poporul trebuie sa cunósca pre b̄arbatii sei meritati si de incredere; de alta parte in Comitatu Hunedórei mai este si alta inteligintia afara de amplotati, carea va p té dá mâna de ajutoriu poporului f̄ara de a poté fi invinuita de agitatóre. Red.:

Varietáti si noutátide di.

Nu este de multu de candu Br. Bach carele in cele din urma fu reprezentantele Austriei la curtea papala au trecut in statulu de odhna séu cum se mai dice s'a pensiunatu. Unii credeau ca acést'a insemna, ca dissulu Bar. iara are sa se puna la cârm'a statului si sa iea fránele absolutistice de nou amána. Astadi cetimu in „Csas“ asigurarea, ca mentiunatul baronu aru fi cuprinsu de simtieminte cu multu mai evlaviose si mai depártate de sgomotulu lumei. „Csas“ adeca dice, ca bar. Bach aru avé de cugetu a se face Iesuitu. Nu se póte sci dáca bar. Bach e in adeveru cuprinsu de asemémé simtieminte pie, ori ca „Csas“ e cuprinsu de malitiose si scornesce asemenea vorbe, un'a inse se dice ca e adeveratu, adeca, ca bar. Bach s'a re'ntorsu la Rom'a.

(LITERATURA.) Insciiintiare: Pentru premiulu de siase galbeni anuntiatu de redactorulu „Familiei“ pentru cea mai buna novela ormatórele pâna la terminulu defiptu (1 Octobri) au concursu ormatórele novele: 1 „Secretulu unei nopti“ novel'a originala moto: „Esemplu celu mai nou arete scriitorulu; cáci— pâna suvenirile trecutulu te insufletiescu numai, acést'a te indupleca spre fapte.“ — 2 „Mariór'a si Mariuti'a“ novel'a originala, motto: „Nesun magior dolore che ricordarsi dela tempo felice nella miseria. Dante.“ — 3 „Decebalu“ novel'a originala istorica. Moto: Zamolce. — 4. „Geniulu lui Stefanu“ novel'a istorica, motto: Troia, Cartago si Rom'a. — Opurile aceste se voru judeca de câtra o comissiune de trei. Resultatulu se va publicá in lun'a lui Decembre.

(O omorítoria de sierpi.) In Champlitte (depart. Haute-Saone) este o muieru cu numele Boursier, carea prea bine pricepe omorirea sierpiloru. Cá canele de venatu scie sa afle sierpii si cu órecare fluiditate i atrage afara, candu totu cu acea apa stropesce gur'a deschise a sierpiloru, cari indata ametiescu, apoi i omóra. Ea acum'a e de 45 ani si se dice ca in viét'i'a s'a a omoritu la vre-o 20,000 sierpi. Dela 11 Iunie 1865 pâna la 14 Sept. din acelu anu a omoritu 1139 vipere, pentru cari a capetatu cá premiu 284 franci. Dela 1 Maiu pâna in 10 Septembrie 1865 a omoritu 3274 vipere, pentru cari eara a priimitu 810 fr. Pentru totu sierpele i se platesce 25 centeni.

(Celu mai vechiu opu literariu.) Studintii dela universitatea de Oxford in lun'a lui Novembre voru arangia o interesanta reprezentare diletanta. Ei voru reprezenta cea mai vechia piesa teatrala: „Sakuntala“ indianiloru, carea totu de odata e si celu mai vechiu opu literariu, multu mai vechia cá Iliad'a lui Omeru si S. Scriptura. Acésta tragedia antica a descoperit'o anglesulu Johnson in Seringatpatnam intre scriptele bramniloru. Dupa traditiunea indianiloru acestu opu fu scrisu de Calidafa pe frundie de arbore inainte de Moise cu vre-o 300 ani. Destulu de caracterizatu e pretiulu acestui opu prin eschiamatunea lui Goethe: „deca vréu sa dicu ceva grandiosu, te amintescu pre tine Sakuntala!“

— (B.) Precum ni se scrie din Timisiór'a, acolo in adunarea comitatensu de marti'a trecuta, vrendu maioritaea cea forte mare de domni, ce reprezenta minoritaea cea forte mica de poporu, adeca domni Magiari, ca d. Misics fatia cu Románii, ale câror'a limba ei nu o sciu, sa li faca pre dragomanulu séu talmaciulu, dlu M. cu indignatiune a refusat acésta pretensiune nedumerita, parasindu numai — decátu — o adunare a unei reprezentantie de comitatu, carea nu scie limb'a celei mai de frunte poporatiune a comitatului. — Acésta portare a dlui M. ni place. Ea déca a isvoritu din simtiulu seu nationalu, apoi e calificata de a dovedi, cumca dlu M. incepe a se emancipa — Totu românulu carele prin portarea sea publica tinde a ni sustine demnitaea nationala, contribuiesce la eluptarea causei nóstre, si merita recunoscintia. „Conc.“

Principatele române unite.

— Neodihna mare făcea in tíera unu banditu renumitu si cunoscutu sub numele Radu Anghelu. Nu demultu amu

avutu ocaziune a cetí despre crudimi infricosiate comisse de vestitul Radu si totu odata ca este urmaritu. Resultatulu acesteia urmáriri ni-lu da „Tromp. Carp.“ in urmatórele:

„Monitoriulu“ de alalteieri ne spune urmatórele:
Copia dupa telegrama d-lui prefectu de Muscelu câtra d. ministru de interne.

„Conformu cu urgintele dispositiuni ce amu luat, amu tramisu pentru urmarirea si prinderea banditulu Radu Anghelu pe subprefectulu din plaiulu Nuciór'a, d. C. Ianulescu, si sub-locot. Ioana Palada, cu plenipotentia de a nu crutiá pe nici unulu dintre presupusi gazde séu complici ai mortulu banditu.

„Numitii, prin reusita, au justificatu increderea ce amu depusu in dloru cu risculu vietici, dupa cum va veti incredintiá din raportulu ce vi se va supune cu intr'adinsu estafeta. Ultim'a lovitura, din care a picatu banditul, a fostu data de dorobantiulu, Manole alu lui Marinu Ungurénu, in comun'a Gorganu, plas'a Podgori'a, unde s'a gasitu. Banditul a desvoltatu unu curagiu si o putere erculéna in asta lupta démna de admiratu.

„Mortulu banditu s'a depusu la vederea publica.“ Felicitámu administratiunea ca n'a mai datu ocaziune advocatiloru umanitari sa-si desfasiore talentele, spre a dovedi ca Radu Anghelu este omu de omenia, trebuinciosu societáti; ca n'a mai datu ocaziune tribunaleloru sa balancedie intre aparintie si intre textulu legei; ca n'a mai datu ocaziune temnitariloru sa faca scapatu unu asemenea monstru.

Candu faptelele acusa, candu societatea decide, asemeni monstri nu potu fi altfelu judecati de cátu precum a fostu judecatu acést'a de câtra forti'a administrativa.“

Prospectu politicu.

Germani'a cea liniscita incepe a luá o fatia seriósá. In Munich in septemánile trecute au venitu tréb'a la escesse mari. Ans'a data la aceste nu aru poté fi luata tocm'a de unu ce politicu, cáci a fostu arestarea unui individu escesivu prin unu gendarmu. Insa acést'a e ce ne face sa credemu ca si in Bavari'a exista o nádusiéla politica, carea si a făcutu de astadata putinu ventu. Dupa ce poporulu uidiundu pe gendarmulu ce-si plinea oficiulu seu, s'au totu imultitu si au inceputu a escedá si si elu, au trebuitu recuirta militia pentru liniscire. Militi'a insa au fostu fluerata si risa si provocárele de liniscire din partei au fostu f̄ara resultatu. Numai la ivirea gardei comunale s'au imprasciatu toti in tóte párti, va sa dica la ivirea aceloru cari suntu concetatiunii loru pe carii iubescu si stima. Eata argumentulu demonstratiunei.

Poporulu au demustratu contr'a regimulu si acést'a precumu citimu acum in diuaru se vede nevoitu a depune franele guvernulu din mâna; cu alte cuvinte in Bavari'a e crisa ministeriala. Nemultiamiri de felulu acést'a audimu ca domnescu si in alte state ale Germaniei si e lucru de multu cunoscutu ca fraternitaea intre militari si civili nici in Prussi'a nu e in floritóre.

Diuariele din urma ne facu sa credemu ca dlui de Bismark nu i aru fi succesa mai nimic'a in Biaritz. Intr'aceea acasa in Berlinu inca s'aru fi schimbatu ventulu si regele Prussiei sa fia acum'a cá nici odata pentru sustinerea alianctiei cu Austri'a.

Din Itali'a aflámu ca ocupatiunea francesu din Rom'a nu va pleca tocm'a asiá cu pripa dupa cum erá vorb'a. Napoleonu se vede ca nu póte cu un'a cu dóue parasi punctele cele mai insemnate a le Italiei. Póte sa imputineze trupele sele acolo, dar nu sa le retraga de totu. Altii voru sa scia ca acést'a aru fi o manevra in favórea regimulu italianu, fiindu ca tocm'a decurgu alegerile in parlamentu.

La deschiderea parlamentulu italianu se dice ca va fi de fatia si regele Portugaliei si Printiulu Napoleonu. Despre celu d'antáiu se scia ca au visitatu pe imp. Napoleonu, pe nasiulu fiulu seu, si se mai adauge apoi, ca aru fi luat asupra-si rolulu de mijlocitoriu intre Pap'a si socrulu seu regele Italiei.

In urm'a recunoscerei Italiei de câtra Spani'a ministrulu de esterne austriacu au indreptatu nisce note desaprobátóre de acelu actu. Desaprobarea acést'a au fostu forte reu priimita de curtea din Spani'a. Acum tóte opiniunile se unescu intr'aceea, ca ministrulu austriacu de esterne erá bine sa fia fostu mai cu precautiune.

Din Angli'a se respandí scirea ca betranulu Lordu Palmerston aru fi reu bolnavu si aru fi mare temere ca va mori, cáci iau scadiutu de odata poterile in mesura insemnata.

Din Franci'a audimu ca proiectat'a comissiune internationala care sa priveghieze si reguleze starea sanitaru in Orientu, afla totu mai multa priimire. Dupa cele ce scimpu ansa au datu la acést'a choler'a din anulu acést'a. Comissiunea sa resieda in Constantinopolea.

In Sibiri'a rusésca nu demultu s'a descoperitu o conjurațiune, carea nu avé alta de scopu decatu sa se póta face scápati cei mai insemnati dintre Polonii esilati in Sibiria. Mijlócele cu cari erá a se pune in lucrare erau monet'a sunatóre.

Nr. 44—2 Publicare de Concursu.

In urmare si întielesulu conclusului Adunárei generale a Assoc. tranne tînute la Abrudu in 28, 29 Aug. a. c. siediñt'a II. p. XXII subscriissulu Comitetu publica prin acést'a concursu pentru urmatórele stipendii scolastice :

1) Patru stipendii de câte 100 fl. v. a. destinate pentru 4 ascultatori de dreptori ori unde in monarchia.

2) Dóua stipendii de câte 50 fl. v. a. pentru doi scolari din clasele gimnasiali superiori. Terminulu se defige la acestu Concursu pre 1 Novembre c. n. a. c.

Aspiratorii la susu numitele stipendii, voru avé pâna la defiptulu terminu a-si asterne la Comitétulu Assoc. tranne, petitiunile sele prevediute : a) cu atestatu de botezu. b) cu testimoniu scolasticu despre progressulu in studia, cum si despre portarea morale, in urma c) cu testimoniu demnu de credintia despre lipsirea mijlóceloru materiale spre a poté continuá cursulu invetiatoriloru. *)

Din siediñt'a Comitétului Assoc. tranne române tînuta la Sabiiu in 30 Octobre 1865.

Nr. 45—2 Publicare de Concursu.

In urmare conclusului adusu in siediñt'a II. p. XXII a Adunárei gen. a Assoc. tranne române tînute in 28, 29 Augustu c. n. a. c. la Abrudu, Comitétulu Assoc. tranne, publica prin acést'a Concursu la unu stipendiu de 300 fl. v. a., destinatu pentru unu tineru român, carele se va consacrá studielloru tehnice.

Terminulu Concursului se deschide pre 1 Novembre dupa calendariulu nou a. c.

Concurentii la acestu stipendiu au de a-si tramite pâna la susu numitulu terminu la Comitétulu Assoc. tranne resp. concurse prevediute si instruite cu tóte documentele necesarie si resp. cu testimoniu bunu de maturitate, cum si cu documentu demnu de tóta credint'a, despre lips'a de mijlóce. *)

Din siediñt'a Comitétului Assoc. tranne române tînute la Sabiiu in 3 Octobre c. n. 1865

Nr. 42—3 Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din comunele Vidr'a de mediu, Scarisiór'a si Albacu (comun'a bisericésca Arad'a), cari suntu impreunate anume :

a) Vidr'a de mediu cu unu salariu anuale de 200 fl. v. a. o gradina mare, cuartiru si lemne.

b) Scarisiór'a cu unu salariu anuale de 200 fl. v. a. cuartiru si lemne.

c) Albacu — Comun'a bisericésca Arad'a — cu unu salariu anuale de 200 fl. v. v. cuartiru si lemne.

La cari statiuni invetiatoresci se deschide concursu pâna la 16 Octovre st. v. ; doritorii de a ocupá aceste statiuni invetiatoresci pâna la susu numit'a di au a-si asterne concurse sele la subscrissulu, prevediute cu documentele :

1) ca suntu de relig'i'a gr. or.

2) ca au absolvitu gimnasiulu inferioru s'au celu puțin cursulu pedagogicu séu clericalu in institutulu Archidiecesanu.

3) ca sciu cantárele bisericesci,

4) ca au moralitate buna.

Protopresbiteratulu si Inspectoratulu Distr. gr. or. alu Câmpeniloru.

Câmpeni 25 Augustu 1865.

Ioann Patiti'a
Protopopu si Inspectoru district.

Nr. 46—2 Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din comunele gr. orient. títóre de Protopopiatulu II. alu Giójiului de josu :

a) Almasiulu mare, cu unu salariu anuale de 100 fl., v. a. cuartiru si lemne.

b) Balsi'a, cu unu salariu anuale de 100 fl., cuartiru si lemne.

c) Csibu, cu unu salariu anuale de 100 f. v. a., cuartiru si lemne.

d) Mad'a, cu unu salariu anuale de 80 f. cuartiru si lemne.

e) Gioaju, cu unu salariu anuale de 200 f. v. a., cuartiru si lemne.

f) Homorodu, cu unu salariu anuale de 120 f., 20 ferdele bucate cuartiru si lemne.

*) Celelalte diuarie române inca suntu rogáte a priimi in colónele sele aceste Concurse.

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.

g) Bozesiu, cu unu salariu anuale de 80 f. v. a., cuartiru si lemne.

h) Bulbucu, cu unu salariu anuale de 80 f. v. a., 20 ferdele gráu, 20 ferdele cucuruzu, cuartiru si lemne.

i) Curpeni, cu unu salariu anuale de 80 f. v. a., 20 ferdele gráu, 20 ferdele cucuruzu, cuartiru si lemne.

k) Varmag'a, cu unu salariu anuale de 100 f. v. a., cuartiru si lemne.

La aceste statiuni invetiatoresci se deschide concursu pâna la 26 Oct. c. v. Doritorii de a se aplicá la aceste, au a-si asterne éererile sele prevediute cu documentele despre des-toinici'a lor, pâna la terminulu prefiptu, pre lángra care se cere inca ca se scie si cantárele bisericesci.

Secarâmbu 20 Septembre 1865.

Sabinu Piso m. p.
Protopopu gr. orient. si Ins. Distr.

Nr. 43—3 Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din Comunele gr. orientale, Protopopiatulu Albei-Iuliei :

a) Cieln'a impreunata cu unu salariu anuale de 100 fl. v. a. 10 ferdele de bucate jumetate gráu, jumetate cucuruzu, 4 stângini lemne de focu, si cuartiru naturale ;

b) Cricâ u impreunatu cu unu salariu anuale de 100 fl. v. a. din cass'a comunale, 4 stangini de lemne, si cuartiru naturale ;

c) Stremtiu impreunatu cu unu salariu anuale de 100 fl. v. a. cuartiru liberu, si lemne de focu— pentru ocuparea acestor'a se deschide prin acést'a Concursu pâna la 15 Oct. c. v.

Doritorii de a ocupá vreun'a dintr'acestea statiuni invetiatoresci, pâna la susprefipt'a di au a-si asterne cererile sele cu documintele :

1) ca suntu Români de relig'i'a gr. orientale,

2) ca au absolvatu gimnasiulu inferioru, s'au celu puțin 2 clase gimnasiale, si cursulu pedagogicu, s'au clericalu in institutulu Archidiecesanu in Sabiiu,

3) se produca atestate de consciintie indestulitóre despre limbile patriei,

4) ca sciu cantárele, si tipiculu Bisericescu,

5) ca suntu in privinti'a morale, si politic'a nepatati, si

6) cá casatoriti fiindu, traiescu cu sotiile lor in frie'a lui Dumnedieu.

Cielu'a 6 Septembve 1865.

Grigoriu de Ratiu

Prot. gr. orient. Albei-Iuliei si Inspect.Scol. distr.

Nr. 47—1 Concursu.

Devenindu vacante statiunile Invetiatoresci din Comunele gr. orientale in Protopopiatulu Cetatei de piatra si anume :

a) Valeni (Somcutpataca), impreunate cu unu salariu anuale be 150 fl. v. a. cortelu liberu si 2 stângini lemne.

b) Cárbutariu, cu unu salariu anuale de 200 fl. v. a. cortelu liberu 2 stângini lemne, si grádina de legumi.

c) Fenatie, cu unu salariu anuale de 130 fl. v. a.

d) Trestli'a cu unu salariu anuale de 105 fl. v. a.

e) Letzki'a cu unu salariu anuale de 100 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá vr'un'a din statiunile invetiatoresci au a se adress'a la subscrissulu pâna in 25 Octobre a. c. s. v. prevediuti cu atestate cuviincióse timbrate si cari sa dovedésca :

1) ca suntu Români de religiunea gr. resaritena ;

2) ca au absolvatu celu puțin 4 clase normale si Cursulu pedagogicu séu clericalu in Institutulu Archidiecesanu la Sabiiu,

3) ca sciu cantárele si tipiculu Bisericescu,

4) politicesce ca suntu cu portare morala.

Fáuresci, 29 Septembre 1865.

Gregorie Ciocasiu Prot. gr. or. alu distr. Cetatei de piétra si Insp. scol. distr.

Anunciu bibliograficu.

In tipografi'a archidiecesana in Sabiiu se afla sub tipariu

CARTE DE CETIRE

PENTRU

Scólele poporale române.

de

Zacharia Boiu.

Pretulu: nelegata 30 xr. legata bine 40 xr. v. a.

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.